

Aan Stientje van Veldhoven
Minister van Klimaat en Groene Groei

Datum 27 augustus 2026
Onderwerp UPV textiel heeft actieve sturing vanuit de overheid

Geachte mevrouw Van Veldhoven,

Op 7 augustus jl. [publiceerde](#) NRC een uitvoerig relaas over de totstandkoming van de UPV textiel in Nederland. Het legt de vinger op de zere plek: de huidige invulling van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor textiel is onvoldoende om de circulaire transitie te versnellen. En dat is geen nieuw fenomeen.

Al jarenlang wijzen wij vanuit Fair Resource Foundation (FRF) op de machtsconcentratie bij grote producentenorganisaties, het gebrek aan transparantie rondom financiën, en op de belangenbehartiging voor producenten die vanuit UPV-organisaties voorrang krijgt boven de wettelijke missie om circulaire doelen te realiseren. Het NRC-artikel bevestigt dat beeld tot in detail, inclusief het halfjaar waarin Stichting UPV Textiel, de grootste producentenorganisatie voor textiel, geen kosten in rekening bracht aan haar producenten om concurrenten uit de markt te duwen. Daarnaast besteedt het artikel aandacht aan het kostenonderzoek dat Stichting UPV Textiel eenzijdig uitvoerde. De conclusies van dat onderzoek worden betwist en stuiten op veel weerstand bij ketenpartijen, die juist nodig zijn om textiel circulair te maken.

Met deze brief willen we benadrukken dat wij ervan overtuigd zijn dat het tij te keren is, maar niet zonder een actievere rol van de overheid. Deze brief richt zich daarom op de vraag welke rol dat zou moeten zijn.

Verleggen van de focus

Vanuit Fair Resource Foundation hebben wij in 2024 producentenorganisatie Collectief Circulair Textiel (CCT) opgericht, met het doel om aan te tonen dat een producentenorganisatie effectiever is wanneer de missie centraal staat in plaats van enkel de belangen van de achterban. Dat monopolistische producentenorganisaties sinds jaar en dag worden opgezet en bestuurd door een beperkte groep grote producenten, betekent niet dat dát de succesformule is.

Bijvoorbeeld: Verpact (toen Afvalfonds Verpakkingen) haalde in het verleden de doelstellingen voor glasrecycling niet. Fair Resource Foundation (toen Recycling Netwerk Benelux) dwong bij de Raad van State af [dat de ILT hierop moest handhaven](#), met de plaatsing van 800 extra glasbakken tot gevolg. Verpact voldeed overigens pas aan het wettelijke doel, toen de overheid die verlaagde. Bij Statiegeld wordt de minimuminzamelnorm van 90% al sinds 2022 niet gehaald. Een lobby van Verpact tegen de invoering

van statiegeld en een gebrek aan investeringen in infrastructuur hebben geleid tot een systeem dat nu nog altijd ondermaats functioneert.

Een tweede voorbeeld: Stichting Open kreeg juist voor het eerst een AVV, omdat zij de belofte deden om binnen 2 jaar het wettelijke doel van 65% te realiseren. Met de AVV werd concurrent WEEE Nederland uit de markt gedrukt, waarna de resultaten [juist verder achteruit gingen](#). Onder de noemer van doelmatigheid werd de voorkeur gegeven aan een grote marktpartij, ten koste van een vooruitstrevende nieuwkomer, met averechts resultaat. Dit is vanuit de overheid niet alleen een blunder op resultaat, maar is ook een voorbeeld van foute voorkeursbehandeling.

En als derde voorbeeld is er Recybem, de producentenorganisatie voor autobanden die jarenlang hardnekkig de toepassing van rubbergranulaat van autobanden op sportvelden promootte en daarmee [veel lokale sportvelden en de bodem daaronder en daaromheen heeft vervuild](#) met plastic en schadelijke stoffen zoals zink. Inmiddels is via de REACH-regelgeving verankerd dat de verkoop van rubbergranulaat voor sportvelden per oktober 2031 moet stoppen.

Dit zijn geen incidenten, dit zijn gevallen die het gevolg zijn van de wijze waarop UPV in Nederland is vormgegeven en wordt uitgevoerd. Te vaak hebben we monopolistische producentenorganisaties gezien die niet circulariteit, maar de belangen van de achterban centraal stellen. En dat alles onder toezicht van de overheid. Wij zouden dat model dan ook niet klakkeloos moeten kopiëren naar de textielketen.

Collectief Circulair Textiel brengt beweging in een statische markt

Sinds haar oprichting heeft CCT laten zien dat het anders kan. De organisatie heeft beweging gebracht in een markt die jarenlang muurvast zat, en de andere producentenorganisaties voelen inmiddels de druk op ambitieniveau en transparantie. Die beweging is geen toeval, maar het gevolg van bewuste keuzes:

- **Andere governance:** Bestuur en zeggenschap zijn niet ingericht om de belangen van een handvol grote producenten te beschermen, maar om de missie te dienen.
- **Samenwerken in plaats van tegenwerken:** CCT zoekt actief de samenwerking met inzamelaars, sorteerders en recyclers - de partijen in de keten die de circulaire transitie in de praktijk moeten waarmaken - in plaats van hun tekorten weg te onderhandelen.
- **Een ecosysteembenadering:** De PRO vertrekt vanuit de keten als geheel, niet vanuit het deelbelang van één schakel.

Het model van CCT is niet de perfecte blauwdruk van een systeem, maar het onderstreept dat een missie-gedreven inrichting geen naïef ideaal is. Producenten die écht willen streven naar circulariteit zitten dan ook niet langer gevangen in een monopolie waarbij de grootste producenten, die vaak groot zijn geworden met niet-circulaire praktijken, het voor het zeggen hebben. CCT zal dan ook niet lobbyen tegen een heffing op fossiel plastic in textiel via een circulaire hefboom. Zo'n instrument kan circulariteit bevorderen en de Nederlandse economie versterken. Is dat niet het hele doel?

CCT werkt in de praktijk en is daarmee een voorbeeld van hoe UPV-systemen voor andere productstromen kunnen functioneren. De vraag zou daarom niet moeten zijn of we één producentenorganisatie moeten willen, of meerdere, maar via welke route we daadwerkelijk tot resultaten komen.

UPV wetgeving schiet tekort in sluiten keten

Tegelijkertijd zien wij als FRF helder waar de grenzen van de huidige wetgeving liggen. Specifiek in de textielketen lukt het op dit moment niet om op grote schaal sluitende circulaire ketens op te zetten en te behouden. Dat komt in ieder geval mede door twee dingen die buiten het bereik van de huidige UPV vallen: het ontbreken van een toepassingsverplichting voor gerecycled materiaal, en de enorme instroom van ultra fast fashion.

Zolang er voor het toepassen van gerecyclede vezels slechts [een inspanningsplicht](#) geldt en geen harde verplichting, komen producenten niet in beweging. Recyclers als Frankenhuis en Spinning Jenny draaien op een fractie van hun capaciteit, niet omdat de techniek ontbreekt, maar omdat de afzet ontbreekt. Zoals wordt benoemd in het NRC-artikel: zonder dat kledingmerken meer gerecyclede vezels afnemen, loopt het hele systeem vast omdat de businesscase simpelweg ontbreekt, en verbetering is lastig zolang iedereen naar elkaar blijft wijzen. De UPV vereist dat producentenorganisatie een zeker aandeel vezel-tot-vezel recycling realiseren, maar wij constateren dat het beleid niet voldoende houvast biedt om dit te realiseren binnen de maatschappelijke tendens van het produceren en consumeren extreem laagwaardig textiel, mede gevoed door goedkope fossiele virgin plastic vezels.

Deze uitdaging kan niet binnen de huidige UPV-wetgeving worden opgelost, omdat producenten pas in beweging komen wanneer een verplichting van kracht is. Wetende dat de Europese toepassingsverplichting waarschijnlijk nog enkele jaren op zich laat wachten, is het des te crucialer dat de overheid inziet dat haar een actievere rol past.

Onze oproep aan u als Minister van Klimaat en Groene Groei

Vanuit FRF moedigen we u aan om de handschoen op te pakken, beginnend bij de volgende acties:

- 1. Pak Fast Fashion met meer ambitie aan:** UPV textiel moet ondersteund worden door flankerend beleid dat de instroom van fast fashion aan banden legt. Zonder deze kraan dicht te draaien zullen we nooit een circulaire textielketen bereiken en zal de UPV textiel onvoldoende effect hebben. Het [Beleidsprogramma circulair textiel](#) heeft een goede overkoepelende ambitie, maar de eigen rol van de overheid is daarin zeer klein en beperkt zich tot het uitvoeren van onderzoeken en het bij elkaar brengen van partijen, bijvoorbeeld middels het Netwerkoverleg Textiel. Maar dat zal niet leiden tot het gewenste resultaat, omdat ketenpartijen altijd tot op zekere hoogte tegengestelde belangen zullen hebben. Er zit een groot gat tussen de geformuleerde ambitie en de eigen invulling van de rol van de overheid. Een meer sturende regierol is dringend nodig. We vragen de Minister daarom - aanvullend op de toezeggingen n.a.v. het rapport van de Textieltafel - om specifiek te onderzoeken welke elementen

uit de [Franse wetgeving](#) tegen Ultra Fast Fashion overgenomen kunnen worden door Nederland. We wijzen daarbij in het bijzonder op het malus-mechanisme binnen eco-modulatie (oplopend van €0,25-12 per product in 2026 tot €2-20 in 2030), waarmee grote hoeveelheden nieuwe en slecht-repareerbare textielproducten ontmoedigd worden. Dit mechanisme rust bovendien op dezelfde EU-grondslag (herziening Kaderrichtlijn Afvalstoffen) die Nederland via het Besluit UPV textiel al moet implementeren. Deze eisen aan eco-modulatie zouden een sterke basis bieden om producenten daadwerkelijk te stimuleren anders te produceren. Ook vragen we onderzoek naar een verbod op reclame en influencermarketing voor ultra fast fashion naar Frans model.

2. **Implementeer een sluitend en effectief beleidskader voor toepassing secundaire vezels:** De huidige wetgeving schiet tekort in het daadwerkelijk stimuleren van het gebruik van secundaire vezels in nieuwe textielproducten. De verwachtingen zijn terecht gevestigd op de aankomende toepassingsverplichting onder de ESPR, maar dit instrument laat nog jaren op zich wachten. Ondertussen blijft de kern van het probleem onaangeroerd: nieuwe (virgin) vezels zijn structureel goedkoper dan secundaire vezels. We vragen de Minister daarom om de circulaire hefboom in te voeren voor textiel, zodat fossiele virgin plastic textielvezels worden belast ten gunste van gerecyclede vezels, en zodat de opbrengsten ten goede komen aan de circulaire transitie.

Aanvullend hierop moet de overheid via circulaire aanbestedingen de markt op gang helpen. Wij juichen toe dat [het kabinet bedrijfstextiel als prioritaire keten meeneemt](#) in het MVOI-programma 2026-2030 en dat de Categorie bedrijfskleding Rijk de aanbeveling van de Textieltafel overneemt. In de concrete uitwerking blijft het kabinet echter bij een verkenning of ESPR-eisen kunnen worden vertaald naar gunningscriteria. Wij vragen om die verkenning om te zetten in bindende inkoopcriteria met een concreet minimumaandeel post-consumer recycalaat, zonder hiervoor te wachten op de invoering van de ESPR.

3. **Voer als overheid een onafhankelijk kostenonderzoek uit:** De financiële tekorten in de inzamel-, sorteer- en recyclingketen moeten in kaart worden gebracht door een partij zonder belang bij de uitkomst, dus niet door een producentenorganisatie die opdrachtgever en belanghebbende is. Alleen op basis van gedeelde, betrouwbare cijfers kunnen redelijke vergoedingen worden vastgesteld. Zo wordt het lastiger voor producentenorganisaties om sterk op prijs te concurreren. PRO's moeten eco-modulatie gaan toepassen, maar de mate waarin gemoduleerd kan worden is begrensd door de totale afvalkost die een producentenorganisatie draagt. Daarmee is ook het effect richting producenten beperkt. Er wordt veel van eco-modulatie gehoopt, maar het mes is hier botter dan vaak wordt aangenomen. De effectiviteit van eco-modulatie is direct gelinkt aan de hoogte van de producentenbijdrage, die weer gelinkt is aan de kostprijs. Daarom is een door de overheid uitgevoerd kostprijsonderzoek cruciaal.
4. **Spreek steun uit voor koplopers die ambitie tonen:** we zien dat partijen soms denken dat een 'business as usual-monopolie' beter is. Dat er dan geen *race to the*

bottom is op het gebied van de gevraagde producentenbijdragen. Maar de monopolies van Verpact en Stichting Open hebben ze niet verhinderd om veel te lage fees te hanteren en de wettelijke doelen niet te halen. Er zit veel meerwaarde in de koplopersrol van een PRO als Collectief Circulair Textiel die actief en creatief werkt aan het stimuleren van circulariteit. Nu is het tijd om te innoveren en te durven. We vragen de Minister dan ook om haar steun uit te spreken voor organisaties zoals CCT, die innoveren en meer met UPV willen realiseren.

5. **Benoem waar het fout gaat met UPV:** wij vragen u ondubbelzinnig uit te dragen dat ambitie en missie boven eigenbelang moeten staan. Producentenorganisaties zijn er om de circulaire economie te dienen, niet om macht en marktposities naar zich toe te trekken. Op dit moment beschouwen producentenorganisaties zich vaak eerder als vertegenwoordigers van bedrijven, in plaats van een uitvoeringsorganisatie met een missie en een wettelijke taak. Dat moet veranderen.

Uw ministerie heeft, blijkens het NRC-artikel, aangegeven dat het "aan partijen zelf" is om het onderling vertrouwen te herstellen, maar dat is toch echt onvoldoende. De afgelopen jaren laten zien dat de markt er op eigen kracht niet uitkomt, en dat het uitblijven van regie de circulaire transitie actief vertraagt. Regie nemen betekent hier niet dat de overheid de uitvoering overneemt, het betekent dat zij de spelregels formuleert, bewaakt en helder maakt waar het systeem toe dient. Deze kaders zijn nodig om de circulaire transitie te beschermen tegen belangen die gebaat zijn bij het behouden van de status quo.

Wij denken hierover graag met u en uw ambtenaren verder. Fair Resource Foundation stelt haar kennis van de keten en haar praktijkervaring van harte beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

Rob Buurman

Directeur

Fair Resource Foundation

